GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Nro. 135. — 24. Listopada 1824.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia
C. K. Rządu kraiowego.

Na iarmarku w Grodku d. 2. Czerwca r. b. odebrały następuiące osoby wyznaczone ze Skarbu nagrody dla podźwignienia chowu koni i bydła: 1) Za naypięknieyszego źrzebca po stadnikach skarbowych po 20 Cz. Zł. w złocie poddani: Jan Gunderman z Weissenberga, Filip Arend z Weinberga i Tomasz Lambay z Rodatycz. 2) Za naypięknieysze po stadnikach skarbowych klaczki po 6 Cz. Zł. w złocie poddani: Piotr Lang i Frydryk Gillman z Dornfeldu, Jan Bredy z Weinbergen, Leopold Kühner i Daniel Koch z Chruma i Mikołay Szeffer z Burgthalu.

— *Z Wiednia d. 16. Listopada.* —

Przyiaciel ludzkości, niechcący być znanym, na obchód imienin N. Cesarzowey Jey Mości i dla uswietnienia zaslubin Jego Cesarzowicowskiey Mości Arcy-Xiążęcia Franciszka Karola, każdemu z funduszowych przy tuteyszych domach zaopatrzenia i szpitalach kazał dać po kwarcie wina.

Podług gazety Goniec Tyrolski i Vorarlbergski burza przez ośm dni trwaiąca wiele szkody poczyniła w Tyrolu, szczególniey w okolicach wyższych rzeki Inn; równie i w Vorarlbergskiem były powodzie, iezioro Bodeńskie wystąpiło z brzegów, a szkody przez rzekę Ach i Ill pod Feldkirchen i w innych mieyscach są bardzo znaczne.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Według wiadomości z Bogoty z d. 29. Sierpnia nadeszłey do Kartageny w d. 16. Września, Jenerał Boliwar miał odnieść zwycięztwo nad Jenerałem Kanterakiem, iak słychać w d. 10. Lipca; iednak polegli mieli w bitwie Jenerał Kordowa i Pułkownik Sucre. Gazeta Bogocka z d. 29. Sierpnia odwołuie się do listów z Guayaquil z d. 14. Lipca a z Truxillo z d. 30. Czerwca, podług których Libertador wyruszył w d. 17. Czerwca z Caratambo, w d. 25. chciał być w Guanuco, a w d. 8. lub 10. Lipca w Jauja, gdzie stał Kanterak, aby mu stawić pole, ieżliby on tego nie uniknął. Kolumna woyska, która wypłynęła z Guayaquil, a w którey batalion Zulia, znayduie się, miała wylądować w Supe i ruszyć ku Limie i Kalao, podczas gdy Admirał Guise, z okrętami Prueba, Vigia, Macedonio i Congreso, przecinać miał związek na morzu między oboma miastami. (Gwiazda powątpia o istocie téy wiadomości.)

Portugalia.

Wiadomości giełdy Hamburgskiey zawieraią z Pernambuku z d. 21. Września: »W d. 17. t. m. miasto wspomnione wraz z zamkami poddało się woysku Cesarskiemu pod sprawą Jenerała Lima, którego wspierał Kommodor Javett maiący dwie fregaty i trzy brygi. Jenerał Carvalho uszedł był pierwey na woiennym okręcie Angielskim Tweed, pod pozorem, że chce z Lordem Cochranem kapitulować. Tenże nie był obecny przy poddaniu się, ponieważ będąc zmuszony zaniechać bombardowania z przyczyny niezdatnych statków bombardyierskich, popłynął do Bahia dla sprowadzenia lepszych. Tymczasem Kommodor Javett strzelał do warsztatów okrętowych i zmusił miasto do poddania się. Port nasz iest znowu otwarty dla handlu wszystkich narodów. Aby Lord Cochrane i iego ludzie byli ochoczemi, dał Cesarz 500.000 dollarów na uzbroienie iego eskadry.

W dniu wczorayszym uderzono na miasto lądem i wodą. Zamek S. Antonio i Boa Vista ieszcze w Niedzielę były wzięty. Od tego czasu Republikanie zrabowali domy i sklepy, tak dalece, że ieden z kupców Angielskich podaie stratę swoię na 4 do 5000 funt. szterl.

Daley z Rio-de-Janeiro z d. 24. Sierpnia: Gazeta nadworna z d. 23. umieściła następuiący wyrok Cesarski z d. 7. t. m. »Zezwalaiąc na przedstawienie Rządu Angielskiego, osądziłem za rzecz słuszną uwolnić od

służby narodowéy i marynarki Cesarskiéy Kapitana John Taylor, oddaiąc mu wysokie pochwały za gorliwość i rozstropność, których we wszystkich dawanych mu zleceniach dał dowody i t. d.« Cieszemy się atoli, iż możemy dodać, że iednak P. Taylor nie chce dla tego opuścić Brazylii i w kilka dni zaślubić ma piękną Pannę naypierwszéy rodziny kraiu. Dziennik (*Diario*) z d. 20. umieściwszy wielki panegiryk, przygotował nas do pomienionego wyroku. Dowiaduiemy się, iż żądano iego uwolnienia, ponieważ będąc Anglikiem ukazał się pod banderą Brazyliyską na brzegach Portugalskich w zamiarze nieprzyiacielskim. W d. 9. t. m. nastąpił świetny obrzęd obrztu narodzonéy w d. 2. t. m. Infantki, która otrzymała imiona Franciszka Karolina i ieszcze dziewięć innych. Przy téy sposobności ogłoszono listę urzędników cywilnych woyskowych i marynarki posuniocych na wyższe stopnie, i mianowano piędziesiąt nowych Kawalerów orderu Chrystusa i stosowną liczbę Kawalerów wielkiego Krzyża, Urzędników i członków orderu Krzyża. Między Urzędnikami ostatniego orderu umieszczono imię Kapitana John Taylor, wprzód na dni dwa ze służby uwolnionego.«

Okręt »Sir William Curtis«, należący do P. Rothschilda, który z pieniądzmi był posłany do Rio de Janeiro, i iak mówiono, miał zatonąć, po wytrzymaniu strasznéy burzy zawinął szczęśliwie w d. 5. Października do Madeira.

Hiszpaniia.

List z Irunu z d. 23. Października, umieszczony w Monitorze z d. 3. b. m. donosi: Rząd nasz zaięty mocno oczyszczeniem morza około wyspy Kuby z licznych korsarzy Kolumbiyskich nieustannie się tamże uwiiących, rozkazał w Vigo przygotowywać wyprawę, która wziąwszy na okręty 3000 ludzi będzie na tameczném morzu krążyła. Kupcy w Santander, poniósłszy niedawno znaczną szkodę przez tych Flibustyierczyków, udali się z prośbą do Króla, który zalecił natychmiast potrzebne środki, by Hiszpańskich żeglarzy zasłonić od tych morskich rozboyników. — Z Barcelony piszą z d. 20. Października: »Podczas wypadku w Almeryi odkryto w Vique spisek, maiący zamiar wystawić Katalonii zgrozie nieładu. Następnie uwięziono w Vique 82 mieszkańców; z tych liczby uwolniono znowu 50 a 32 oddano sądom woyskowym. — W skutek ogłoszonego tu wyroku Królewskiego, maiącego Królew. wyrok z d. 1. Sierpnia obiaśniać, każdy, kto tylko należał do wolnych mularzy, kommuneresów lub innych taiemnych związków iakiegobądź imienia, stawić się ma przed Arcybiskupem lub Biskupem swéy dyiecezyi, lub przed duchownym przez którego z tychże Prałatów wyznaczonym; ci, którzyby nie byli w stanie stawić się osobiście przesłać maią na pismie swoie oświadczenie wyżéy namienionym duchownym Władzom. Ponieważ Królowi Jego mości szczéra uległość i pobożność Arcybiskupów i Biskupów iest znaną, przeto zakazuie Monarcha wszystkim innym Władzom takowe oświadczenia lub wyznania przyymować i iedynie namienionym Prałatom lub ich Zastępcom udziela prawa do wydania potrzebnych certyfikatów. — Jeneralny Kapitan Katalonii (Margrabia Campo Segrado) otrzymał od Jeneralnego Kapitana wysp Balearskich następuiący list z Palmy z d 6. Października: JWPanie! W odwołaniu się do listu moiego z d. 4. Września r, b. w którym donosiłem JWPanu, że Algierczykowie w skutek traktatu zawartego między Angliią i Deiem znowu na morze wypłynęli, oznaymiam dzisiay, że z listu Gubernatora Jwiki wyczytuię, iż na morzu pod wyspą wspomnioną, przy samychże brzegach postrzeżono 7 podeyrzanych woiennych brygów; nawet z przylądka San Antonio, uważano, że onegday te trzy brygi goniły brygantynę, i iak sądzą schwytały. Donoszę to JWPanu dla tego byś potrzebne środki mógł przedsięwziąć.«

»Ponieważ doniesienie to iest bardzo ważne, zatém Jeneralny Kapitan Katalonii rozkazał ie umieścić w Dzienniku Barcellony.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

List z Deal z d. 27. Września donosi: Własnie teraz odchodząca poczta dozwala mi donieść WPanu, że okręt niezmierny zbudowany w Quebek, Kolumbus, przypłynął do Düne i zapewne zarzucił kotwicę obok okrętu straży Ramillies, który chociaż pierwszego rzędu, obok tego Leviathanu nowego swiata nie zdaie się większy iak szalupa Gdy Kolumb pokazał się przy brzegach; iego węzeł z lin (*coque*) zdawał się iakby wyspa pływaiąca a iego maszty iak wieże kościelne. Statki parowe miały go do Deptford zaciągnąć, i by uniknąć niebezpiecznéy drogi około North Foreland, maią go poprowadzić nową drogą między Sandwich i Whistable.«

W téy chwili zamyślaią w Londynie o planie dotąd ieszcze nie doświadczanym; iest to podróż dla zabawy ku brzegom morza środziemnego i czarnego, wyspom Greckim, Azyi mnieyszéy, Syryi i Egiptu. przedsiębier-

cy potrzebnią 30 ochoczych podróżnych płci obóyey i wtedy wystawić maią statek wygodny we wszystkie potrzeby do życia opatrzony, koszta trzechletniego utrzymania niemaią więcéy wynosić na osobę, iak 800 funt. szterl.

Francyia.

Delfin powrócił w d. 3. Listopada wieczorem do Paryża z Fontainebleau, gdzie kilka dni bawił. Mówią, że wszystek Dwór uda się w d. 8. Listopada do Compiegne.

W tymże samym dniu przede Mszą Kawaler Stuart, iako Poseł Angielski, złożył Królowi na prywatném posłuchaniu swóy list odwołuiący; a P. Algeron Percy na publiczném posłuchaniu wręczył Królowi swóy list wierzytelny, iako pełnomocny Minister Króla Angielskiego.

Tegoż dnia Poseł Hannowerski, Hrabia Grote, wręczył Królowi swóy nowy list wierzytelny, a Poseł Duński, Hrabia Juel, ozdoby orderu Słonia. Poseł Badeński, P. Feretto, iuż w d. 19. Października oddał swóy nowy list wierzytelny.

W d. 31. Października deputacyia z Paryzkich żeglarzy i robotników portowych złożona, przez Prefekta Policyi wprowadzona, miała zaszczyt złożyć Królowi medal, który kazała bić na pamiątkę iego na Tron wstąpienia; takowy łaskawie został przez Króla przyięty. W d. 2. Listopada Król Jegomość między innymi dał posłuchanie Jeneralowi Fernig, który z Barcelony powrócił.

Okólnik Jeneralnego Dyrektora cełł oznaymia, iż w skutek ugody zawartéy w r. 1822 między Francyią a Zjednoczonemi Stanami, opłaty wykazane w Art. 1. i 2. téyże ugody począwszy od d. 1. Października na 20 do 25 fr. od beczki są zniżone i wyższa ilość pobierana od d. 1. z. m. będzie zwrócona.

Z Strasburga donoszą pod d. 3. Listopada: »Patrząc z wieży Münsterskiey okolice Strasburga podobne są do ogromnego ieziora. Szkody z téy powodzi wynikaiące będą niezmierne. O tamy w Ruprechtsau mocno się obawiaią.

Włochy.

— Z Neapolu d. 29. Października. —

Woyska Państwo Neapolitańskie zaymuiące powtórnie zmnieyszone zostały. W skutek naywyższego postanowienia rozpoczęło 4346 ludzi swóy odwrótny pochód 6ma kolumnami. Trzy bateryie i trzy dywizyie woiennych zaprzęgów rospuszczono. Działa wyprawiano wodą do Tryiestu, a 700 koni w Neapolu publicznie sprzedano.

Szwaycaryia.

Z powodu deszczów i burzy od dni kilku piszą z Szafhausen z d. 3go Listopada, iż trzeba się smutnych spodziewać doniesień o powodziach; podobnież i z Zurich niepomyślne w téy mierze dochodzą wiadomości.

Niemcy.

Gazeta Rządowa W. Xięstwa Heskiego z d. 16. Października zawiera względem szkół rozporządzenie, które tak się zaczyna: »Ludwik, z łaski Bożéy W. Xiążę Heski i Nadreński i t. d. Ponieważ ważny cel Gymnazyiów i owych zakładów naukowych, w których młodzież do wyższego naukowego ukształcenia przygotownie się starannego wymagaią dozoru, i gdy dozor ten zupełnie podług innych zad, iak dozór nad szkołami pospólstwa, musi być uskuteczniany, zatém znosząc dotychczasowe urządzenie, spowodowani iesteśmy w téy mierze właściwą Władzę postanowić i stanowiemy: W każdéy prowincyi, a mianowicie w miastach prowincyynych: Darmsztadzie, Giessen i Mainz, iak to iuż było w prowincyi Wyższéy Heskiéy będzie Kommissyia pedagogiczna. Zakres onéyże działania rozciągać się będzie na wszystkie w prowincyi będące Gymnazyia, pedagogiczne i naukowe szkoły, iakoteż na wszystkie prywatne naukowe zakłady, w których daią umieiętności. Zamiar i przeznaczenie Kommissyi pedagogiczney w powszechności iest: Dozór nad nauką i obyczaiami; utrzymanie planu naukowago i ustaw karności, czuwanie nad pilnością, moralnością i zasadami nauczycieli.«

Prussy.

Król Jegomość Pruski oglądał w d. 31. z. m. owce Tybetańskie przysłane do Berlina z owczarni P. Terneaux we Francyi.

Obowiązek posiadaczy gruntowych nad Odrą, dawnieyszą ustawą, (mianowicie podług ustaw brzegowych, górniczych i lasowych dla Xięstwa Szląskiego wydanych) włożony, aby brzegi na 16 łokci szerokości z wierzchowisk i pani drzew ściętych oczyszczać, przypominany iest na korzyść żeglugi na Odrze. Szcze-

gólniéy, pnie z ściętych drzew i drzewa stoiące nad uwożącemi się brzegami, iak nayśpieszniéy powinny być korczowane i oddalone, aby woda, gdy się podniesie nie brała ich z sobą. Ponieważ zaś uważanie wezbrania rzék iest zaniedbywane, tak, iż przy budowie mostów, oznaczenie naywyższego i nayniższego stanu wody z powodu niedostatku wiadomości w proiektach, a zatém osądzenie profilu powodzi przy przedsiębranych zakładach iest niepodobne, zatém Władze mieyscowe muszą takowe postrzeżenia przedsiębrać. Ztąd podczas wielkiéy powodzi i niskiéy wody, muszą być robione znaki na palach mostowych, drzewach, i na przedmiotach nie łatwo się psuiących; o czém w każdym razie donieść należy właściwym urzędnikom, z podaniem dnia, w którym to uczyniono, by ci przy obieżdżaniu w téy mierze zawiadomili się.

R o s s y i a.

Ukaz z d. 30. Września oznacza liczbę koni, które na stacyiach pocztowych różnym urzędnikom woiennym i cywilnym mogą być dawane. Jenerał Marszałek polny, Wyższy Admirał, Kanclerz Państwa i t. p. może żądać 20 koni; Metropolita, Biskup, Senator, Jenerał, Admirał, tayny Radca i t. d. 15 koni. Ostatni i dziewiąty stopień, mianowicie: Niżsi Oficerowie, urzędnicy Kancellaryi, i t. d. mogą mieć tylko 2 kone.

Jeneralne zgromadzenie towarzystwa kredytowego Inflantckiego, zniżyło stopę procentową Inflanckich listów zastawnych z sześciu na 5procentowe roczne prowizyie wieczyste, iako na owę stopę, na któréy wyrokiem naywyższym potwierdzony systemat kredytowy Inflancki był założony, i w pismach tuteyszych publicznych wezwało wszystkich tych listów zastawnych właścicieli, aby, gdy na piąty procent nie przestaną, swoie odebrali kapitały.

Zamiast przyłączonego miasta Staraja Ruś do osad woyskowych, założone będzie w Gubernii Nowogrodzkiéy z kilku dóbr i włości Koronnych nowe obwodowe miasto, Demańsk, z szczególném otaczaiącém ie obwodem. Aby ludność powiększyć, wszyscy włościanie, którzyby tam osiedli, będą mieszczanami, i iak można nayprędzéy zaprowadzone zostaną mieyscowe Władze.

Pomimo zakazów, aby nie używano w obiegu obcéy zdawkowéy monety, widziano ią przecież na iarmarkach w Guberniiach nad morzem wschodniém położonych. Na przedstawienie Gubernatora woiennego Rigskiego, Minister Skarbu przełożył Wydziałowi Ministrów nowe do zatwierdzenia przepisy. Tu następuią ważnieysze przepisy wyroku, który przyięty przez Wydział, został przez Cesarza Jegomość potwierdzony, a Ukazem Rządzącego Senatu z d. 13. Września (ostatniego Sierpnia st. St.) ogłoszony: Dozwolony iest czas czterech miesięczny licząc od ogłoszenia rozporządzenia, aby wyciągnąć z obiegu monetę zdawkową znayduiącą sie w Guberniach nad morzem wschodniém, która to moneta ma być wymienioną w Kassach obwodowych na monetę Rossyyską według taryfy do namienionego wyroku załączonéy. Po upływie tego czasu używanie obcéy monety zdawkowéy w przedaży, kupnie i każdym handlu zakazaną iest pod karą konfiskaty; z czego iedna część przypada donosicielowi, a druga Skarbowi Cesarskiemu, nie uszkadzaiąc sądowego postępowania, które w pewnych wypadkach przedsięwzięte będzie przeciwko tym, którzyby to rozporządzenie przekroczyli.

S p r o s t o w a n i e.

W Nrze. przeszłym Gaz. nasz. pod artykułem: »Prussy« ważne zaszły błędy: w wierszu 3. *zamiast*: »naukę o istocie ducha« *czytać*: »wiadomość wyświecaiącą ducha i istotę i t. d.« — daléy w wiersz. 10. *zamiast*: »z naysławnieyszych« *czytać*: »z nayosławieńszych« — w wierszu 14. *zamiast*: »do zaburzeń« *czytać*: »do rewolucyy« — w wierszu 15. *zamiast*: »i na wielu innych mieyscach« *czytać*: »i do wielu innych zaburzeń« — w wierszu 18 *zamiast*: »od lat kilku, a osobliwie« *czytać*: »od lat kilku także i Niemcy a osobliwie.«

U w i a d o m i e n i e.

C. K. Kommissyia do przedaży Dóbr Skarbowych ustanowiona niniéyszém ogłasza, że rozpisana pod d. 20. Września r. b. Nro. 7609, a na d. 29. Listopada r. t. przeznaczona relicytacyia Dóbr Ustrzyki górne i Wołosate odprawiona nie będzie. — We Lwowie d. 10. Listopada 1824.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Rozmaitości Numer XLVII.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillera.